

УДК 712.253; 791.75

АРХІТЕКТУРНІ МІНІ-ПАРКИ: СВІТОВИЙ ДОСВІД СТВОРЕННЯ ТА ПРОБЛЕМАТИКА

М. В. Наумець

студент 5-го курсу, група АБС-51(м), навчально-науковий інститут будівництва та архітектури

Науковий керівник – д. арх., професор П. А. Ричков

*Національний університет водного господарства та природокористування,
м. Рівне, Україна*

Стаття присвячена комплексному дослідженню архітектурних мініпарків як важливих культурно-туристичних об'єктів. У статті аналізується історія виникнення таких парків та їх типологія. На основі проведеного дослідження світового досвіду, автор з'ясовує особливості методів створення парків мініатюр, їх тематику та простежує основні проблеми даної теми.

Ключові слова: парк мініатюр, макети, «Беконскот», «Мадуродам», «Мінімундус», «Міні – Європа», «Мініатюрк», «Міні-Ізраїль», IAMP.

Статья посвящена комплексному исследованию архитектурных минипарков как важных культурно-туристических объектов. В статье анализируется история возникновения таких парков и их типология. На основе проведенного исследования мирового опыта, автор выясняет особенности методов создания парков миниатюр, их тематику и прослеживает основные проблемы данной темы.

Ключевые слова: парк миниатюр, макеты, «Беконскот», «Мадуродам», «Минимундус», «Мини - Европа», «Миниатюрк», «Мини-Израиль», IAMP.

This article is devoted to complex research of architectural mini parks as important cultural and tourist objects. This article analyzes the history of these parks and their typology. Author finds methods for creating of miniature park, their themes and traced the main problems of the topic, based on the study of international experience.

Keywords: minipark, models, Bekonskot, Madurodam, Minimindus, Mini - Europe, Miniatyurk, Mini Israel, IAMP.

Парк архітектурних мініатюр – це особливий вид музею, що найчастіше розташовується під відкритим небом, в якому представлені загальному огляду зменшені копії (макети і моделі) архітектурних споруд та інших об'єктів (технічних і природних)[1].

Перші парки архітектурних мініатюр були приватними і з'явилися, імовірно, на початку ХХ століття. Як правило, макети будівель служили декором для садових залізниць заможних громадян. Першим відомим в історії парком мініатюр став парк «Беконскот» (Bekonscot) у Великобританії, відкритий в 1929 році. Зараз він налічує більше 200 архітектурних моделей на площі близько 1,5га [2]. Спочатку парки мініатюр здобули популярність тільки у Великобританії, але після Другої світової війни вони стали з'являтися і в континентальній Європі [1]. Одним з перших парків мініатюр на континенті став – «Мадуродам» (Madurodam) в Нідерландах, відкритий у 1952 році. На його рахунок зараз налічується більше 700 моделей на площі 6,2га [3]. Серед парків мініатюр в пострадянських республіках відомі «Київ в мініатюрі» в Києві, «Парк замків і оборонних споруд давньої України» у Львові та «Крим у мініатюрі» в Алушті [1].

На основі досліджень було встановлено, що парки мініатюр відрізняються один від одного як за масштабом, так і за темами. У Великобританії та інших англосаксонських країнах великою популярністю користуються великі масштаби, від 1:9 (Wimborne Model Town) до 1:12 (Bekonscot) [1]. У країнах континентальної Європи найбільш поширений масштаб 1:25, що вже стало стандартом для такого виду парків. У цьому масштабі виконані такі відомі парки, як «Мінімундус» в Австрії, «Мадуродам» в Нідерландах і «Міні-Європа» в Бельгії, «Мініатюрк» в Туреччині, «Міні-Ізраїль», також «Крим в мініатюрі» в Україні. Також можна виділити і основні тематичні типи парків. Парки Великобританії, особливо побудовані у довоєнні роки, зображують, зазвичай, один невеликий населений пункт (селище, село). Такі парки мають також назву «село-модель» (model-village) [1]. Що стосується парків континентальної Європи, то вони побудовані за іншою ознакою. У таких парках зазвичай представлені копії найбільш відомих архітектурних споруд і інших об'єктів даної країни. Найбільшим з таких європейських парків є «Франція в мініатюрі» в передмістях Парижа. У парку «Міні-Європа» в Брюсселі кожна країна Євросоюзу представлена як мінімум одним макетом. Ще один з підходів – представлення у парку мініатюрних копій найвизначніших пам'яток архітектури з усього світу. Таким є парк «Мінімундус» в Австрії, де зібрано близько 175 пам'яток з 53 країн світу [3].

Одна з головних проблем, що стоять на шляху створення нового парку мініатюр це, звісно, фінансування. виготовлення моделей потребує значних коштів та людських ресурсів.

Проаналізувавши процес створення архітектурних мініатюр найвідоміших світових парків, можна виділити основні принципові етапи технологічного процесу:

- 1) будівля ретельно фотографується;
- 2) на основі будівельних креслень будівлі (при відсутності креслень виконуються обміри будівлі) розраховують правильний масштаб, викреслюють креслення макету у заданому масштабі;
- 3) програмісти обробляють і переводять креслення в комп'ютерні 3D – моделі [4];
- 4) далі приступають до виготовлення моделі, тут все залежить від обраних матеріалів (штучний матеріал розпилюється за потрібними розмірами та формами на фрезерному верстаті, деякі деталі створюються методом відливання, фрезерування за допомогою комп'ютера) [4];
- 5) потім декоратори і техніки приступають до оздоблення і фарбування макету.

При створенні моделей для мініатюрних парків простежується використання двох типів матеріалів:

- або це повністю автентичні матеріали, що використовувались при будівництві будівель-аналогів – пісковик, базальтова лава, мармур, бетон, метал тощо (Мінімундус, Беконскот) [5,6];

- або використовуються сучасні синтетичні полімерні матеріали – пластик, поліефірна пластмаса, поліуретан тощо (Мадуродам, Мініатюрк, Міні-Ізраїль, Київ в мініатюрі, Крим в мініатюрі) [3]. Також можливий варіант поєднання автентичних і синтетичних матеріалів (Міні-Європа).

Вирішенню проблем, що постають перед зацікавленими особами у створенні парків мініатюр, сприяє Міжнародна асоціація мініпарків (IAMP - International Association of Miniature Parks), що розташована у Брюсселі [7]. Вона була створена в 1990-х роках в Європі щоб об'єднати багато тематичних парків по всьому світу, має фахівців з мініатюрних моделей ландшафтів. Вона досить успішна і має зростаючий список членів, кожен з яких представляє собою мініатюрний парк. Цілями IAMP є:

- сприяння культурним перспективам парків мініатюр будучи платформою для розширення освітніх програм в усьому світі;
- просування концепції парків мініатюр по всьому світу в рамках індустрії туризму і подорожей;

- представлення своїх членів перед іншими міжнародними організаціями;
- забезпечення захисту прав та інтересів своїх членів, зайнятих у бізнесі парків мініатюр і співпраця з іншими асоціаціями у світі, що мають аналогічні цілі і завдання;
- подальший обмін ідеями та досвідом між членами, створення і підтримання діалогу з урядами країн, національними та міжнародними туристичними агенціями щодо інтересів парків мініатюр.

Отже, парки мініатюр стають все більш популярними протягом другої половини ХХ ст та початку ХХІ ст. Вони перетворюються у важливі рекреаційні, культурно-туристичні та розважальні об'єкти, що можуть значно підвищити інтерес до певного історичного місця, зробити його більш популярним. До того ж, парк мініатюр може вміщувати архітектурні пам'ятки, що представляють не тільки певний регіон, а й усю країну і навіть, весь світ. Це робить парк мініатюр унікальним об'єктом, що має право на існування. Головними завданнями, що стоять перед парком мініатюр є:

- розповсюдження туристичної інформації про країну або регіон;
- відображення історії в мініатюрі;
- збір коштів на благодійні цілі;
- просвітницькі цілі;
- більшість парків мініатюр побудовані для відпочинку і щоб приносити радість людям.

Результати досліджень даної теми будуть використані для створення проектної пропозиції парку мініатюр в м. Дубно Рівненської області, де будуть зібрані макети найвизначніших пам'яток архітектури України.

Список використаних джерел:

1. Парк миниатюр // wikipedia URL: http://ru.wikipedia.org/wiki/Парк_миниатюр (дата звернення: 22.03.2014).
2. Миниатюрная география // kommersant URL: <http://www.kommersant.ru/pda/ogoniok.html?id=2256236> (дата звернення: 29.03.2014).
3. Небольшой обзор мини-парков в мире. // ucoz URL: <http://tellis.ucoz.ru/publ/obzory/19-1-0-110> (дата звернення: 24.03.2014).
4. Парк «Крым в миниатюре» // suntime URL: http://suntime.com.ua/sight_item.php?id=460#tab=1 (дата звернення: 24.03.2014).
5. Парк Минимундус (Австрия) // wordpress URL: <http://wustrow.wordpress.com/страноведение-2/минимундус-австрия/> (дата звернення: 25.03.2014).
6. Миниатюрные парки в мире // travel-smile URL: <http://www.travel-smile.ru/miniaturnyie-parki-v-mire/> (дата звернення: 26.03.2014);
7. i-a-m-p URL: <http://www.i-a-m-p.org/> (дата звернення: 26.03.2014).